

Zápis č. 13
z jednání Komise pro rozvoj strukturálně znevýhodněných
oblastí
Rady Olomouckého kraje
ze dne 1. 6. 2023

Přítomni:

Blišťanová Zdeňka, Mgr. Bc.
Dohnal Marek
Hudlík Jaroslav, DiS.
Husička Petr, Bc.
Měřínský Petr, Ing.
Mimrová Sieglinde, Bc.
Nimrichtr Jaroslav
Pavlas Jiří, Mgr.
Skřivánek Miroslav, Ing., Ph.D.
Tulpík Josef, Ing.

Tajemník:

Novotná Marta, Ing.

Nepřítomni:

Brázda Rostislav

Omluveni:

Mochťák Jan, Mgr.
Novotná Monika, Mgr.
Rada Tomáš, Ing.
Stejskal Pavel

Hosté:

Brnčal Roman, JUDr., LL.M.
Fojtíková Zuzana
Minářová Hana, Ing.
Skoupilová Jana, Ing.
Sychra David, Mgr.
Švehlíková Barbora, Ing.
Valovičová Leona, Ing.

Garant za Radu Olomouckého kraje:

Šafařík Jan, Ing., MBA

Program:

1. Zahájení, schválení programu zasedání
2. Informace z jednání orgánů kraje
3. Koncepce rozvoje kultury, kreativity a památkové péče Olomouckého kraje pro období 2022-2029, aktuální a připravované nástroje podpory v oblasti kultury
4. Pozemkové úpravy
5. Aktuální informace o činnosti koordinátora HSOÚ
6. Různé

Zápis:

1. Zahájení, schválení programu zasedání

Zasedání zahájila předsedkyně komise Mgr. Bc. Zdeňka Blišťanová, přivítala členy a hosty, mezi kterými byl JUDr. Roman Brnčal, LL.M., ředitel Krajského pozemkového úřadu pro Olomoucký kraj, Ing. Hana Minářová, vedoucí oddělení na Krajském pozemkovém úřadu pro Olomoucký kraj, Ing. Jana Skoupilová, vedoucí oddělení autorizace plateb Regionálního odboru Olomouc, Státního zemědělského intervenčního fondu a Mgr. David Sychra, vedoucí oddělení kultury. Dále paní předsedkyně omluvila náměstka hejtmána Ing. Šafaříka a sdělila, že dorazí později.

Po přivítání členů a hostů konstatovala, že komise je s ohledem na přítomnost nadpoloviční většiny členů usnášeníschopná. Dále uvedla, že členům byla předem zaslána pozvánka s programem zasedání a podkladové materiály. Předsedkyně komise následně vyzvala členy k případným připomínkám či doplnění programu. S ohledem na to, že nevzešly žádné podněty, byl program jednohlasně přijat.

2. Informace z jednání orgánů kraje

Ing. Novotná představila materiály projednané Radou Olomouckého kraje a Zastupitelstvem Olomouckého kraje, které byly předloženy Odborem strategického rozvoje kraje KÚOK, a to za období od jednání Komise dne 6. 4. 2023.

Seznam předložených materiálů je přílohou č. 1 zápisu.

Na jednání dorazil pan náměstek hejtmána Ing. Jan Šafařík, MBA a přivítal členy komise a hosty.

3. Koncepce rozvoje kultury, kreativity a památkové péče Olomouckého kraje pro období 2022-2029, aktuální a připravované nástroje podpory v oblasti kultury

Předsedkyně Komise předala slovo Mgr. Davidu Sychrovi, vedoucímu oddělení kultury, který nejprve sdělil, proč je pro kraj důležité mít rozvojový dokument pro oblast kultury. Zastupitelstvo Olomouckého kraje na svém zasedání v červnu roku 2022 schválilo Koncepti rozvoje kultury, kreativity a památkové péče Olomouckého kraje pro období 2022-2029. Informoval, že si uvědomuje, že plánování kultury se může někomu zdát

jako pozůstatek minulého režimu. Nicméně je potřeba si chápat, že v kontextu moderní ekonomiky územního rozvoje nelze kulturu v žádném případě opomíjet, protože z řady analýz vyplývá, že pro generaci mileniálů je dostupnost kulturní nabídky jedním z důležitých faktorů, zda zůstat v domovských regionech. Z toho vyplývá, že kraj může smysluplně rozvíjet svůj obvod v oblasti kultury jenom tehdy, když zná potřeby těch, kteří jej obývají. Dále sdělil, že tato koncepce vznikala participativním způsobem. Realizační tým, složený ze zástupců odborů a zhotovitele, navštívil všech 13 obcí s rozšířenou působností v kraji a uskutečnil v nich workshopy, na které byli pozváni představitelé samospráv, úředníky, příspěvkových organizací, kulturní scény, školských zařízení. Byl zde diskutován stav kultury v jednotlivých regionech, jeho výhody, problémy, potřeby, náměty na zlepšení a samozřejmě nezbytnou součástí tohoto procesu bylo síťování. Výsledná koncepce nemá být pouze souhrnem konkrétních cílů a opatření, ale má být také metodickým dokumentem pro obce III. typu.

Následně se věnoval tématu kreativní ekonomiky, kdy zmínil definici kulturního a kreativního odvětví (KKO). Přiblížil problém brain drain, neboli odliv mozků, se kterým se potýkají hospodářsky a sociálně ohrožená území a tím kraj ztrácí. Přiblížil členům a hostům vizi rozvoje kultury a kreativity v kraji. Dále informoval o oblastech rozvoje, které jsou tři, a to atraktivní a dostupná kulturní nabídka, dobré podmínky pro aktéry KKO a živé kulturní dědictví. Přiblížil cíle rozvoje v jednotlivých oblastech.

V další části prezentace představil projekt mapování KKO v kraji 2023-2025, který bude financován z výzvy č. 0232/2022 Národního plánu obnovy, komponenty 4.5 Rozvoj kulturního a kreativního sektoru, na tvorbu strategických materiálů v oblasti rozvoje a podpory KKO. Tohle mapování bude probíhat ve spolupráci s Odborem strategického rozvoje KÚOK a Inovačním centrem Olomouckého kraje (ICOK). Na začátek by měla proběhnout kvantitativní analýza. Následovat bude kvalitativní analýza, v rámci které by mělo ICOK oslovit postupně všechny subjekty a ověřit, jestli jsou činní nebo nikoliv a zařadit je do sektoru (design, vývojářství, apod.). Poté by se měly uskutečnit tzv. focus groups s jednotlivými zástupci daných segmentů, v rámci kterých by se měla vést diskuze o tom, co tito kreativci očekávají od veřejné zprávy. Až bude mít kraj představu o tom, co tento sektor nabízí za potenciál, tak bude probíhat implementace zjištěných poznatků do strategických materiálů kraje.

Na závěr prezentace se Mgr. Sychra představil přehled dotací v oblasti kultury, které Olomoucký kraj ze svého rozpočtu investoval do podpory kultury. Podotkl, že v roce 2022 lze pozorovat výkyv, který je způsoben tím, že nebyl vypsan dotační program Víceletá podpora významných kulturních akcí, který je tříletý. Podotkl, že počet žádostí o podporu v oblasti kultury každoročně roste.

Prezentace je přílohou č. 2 zápisu.

Výstupy z diskuze:

Pan náměstek Ing. Šafařík, MBA dodal, že Olomoucký kraj je jedním ze špiček vývoje digitálních her, i toto je kulturní a kreativní průmysl. Dále zmínil aktivity ICOK v rámci kulturního a kreativního průmyslu, a to otevření hubu v Přerově, kdy se jedná o pilotní projekt. Sdělil, že pro rozvoj je vždy primární chuť a spolupráce z regionu a kraj poté může přijít a vyhodnotit, že už je síla velká a má smysl tomu pomoci. Na potřebu kulturních a kreativních průmyslů reaguje kraj i prostřednictvím krajské RIS3 strategie, která má vazbu na celostátní, vymezuje domény specializace, tedy takové oblasti, na které je třeba se zaměřit. Zmínil i oblast kreativního vzdělávání do škol, což je také oblast, na kterou se zaměřuje ICOK tým, že pracuje s učiteli. Doplnil, že Olomoucký kraj má zpracovanou image a identitu kraje, kde je také oblast kulturního a kreativního průmyslu ukotvena.

Ing. Ľulpík požádal vedoucího Mgr. Sychru, aby přiložil k zápisu tabulku rozdělení finančních prostředků v oblasti kultury dle okresů. Tato tabulka nelze brát pouze matematicky. Informoval, že je nutné prostředky rozdělovat jak rovnoměrně, tak i dle kvality projektů. Chce apelovat na to, aby do Rady Olomouckého kraje byly předkládány co nejvíc propracované podklady, aby byly prostředky rozdělovány účelně a zástupci kraje měli dostatek informací pro argumentaci.

Tabulka členění dotací v letech 2021-2023 je přílohou č. 3 zápisu.

Ing. Novotná doplnila, že dotační programy, které jsou v oblasti kultury, využívají také bodového zvýhodnění žádostí podle obcí s rozšířenou působností, které se řadí mezi hospodářsky a sociálně ohrožená území.

4. Pozemkové úpravy

JUDr. Roman Brnčal, LL.M., ředitel Krajského pozemkového úřadu pro Olomoucký kraj, Státního pozemkového úřadu (SPÚ) nejprve informoval, že SPÚ je správní úřad podřízený Ministerstvu zemědělství, jeho ústředí je v Praze. V Olomouckém kraji má SPÚ pobočku v každém okrese. Díky tomu mají lokální znalost a jsou v úzkém kontaktu s představiteli samospráv. SPÚ se věnuje mnoho agendám, a to správě majetku státu, převodu majetku státu a také pozemkovým úpravám.

Dále sdělil, že tématem dnešního jednání jsou pozemkové úpravy. Nejprve sdělil, že proces pozemkových úprav je časově náročný. V rámci návrhu komplexních pozemkových úprav bývají navržena opatření sloužící ke zpřístupnění pozemků, protierozní opatření, vodohospodářská opatření, opatření k ochraně a tvorbě životního prostředí.

Následně se zaměřil na problematiku financování pozemkových úprav. Informoval, že opatření budovaná v rámci pozemkových úprav jsou nejen organizačně, ale i finančně náročná. Dle zákona o pozemkových úpravách hradí náklady na pozemkové úpravy stát. Pro potřeby pozemkových úprav jsou využívány finanční prostředky státního rozpočtu, které jsou rozpočtované v kapitole Ministerstva zemědělství, případně Ministerstva životního prostředí nebo Ministerstva pro místní rozvoj. Dále jsou financovány Ředitelstvím silnic a dálnic ČR, Správou železnic, prostředky obcí nebo fyzických a právnických osob a také prostředky Evropské unie z Programu rozvoje venkova a Národního plánu obnovy.

V další části prezentace ukázal přednášející konkrétní opatření realizovaná v krajině.

JUDr. Brnčal, LL.M. sdělil, že SPÚ spolupracuje se všemi úrovněmi samosprávy, dalšími partnery je Svaz měst a obcí, místní akční skupiny, Spolek pro obnovu venkova a Sdružení místních samospráv ČR. Pro činnost SPÚ je nezbytná součinnost samospráv. Sdělil, že základním problémem, který se pojí s pozemkovými úpravami je půda, na které lze realizovat. Státní půdy nebývá v lokalitě dostatek a tím se SPÚ dostává do složité situace, kdy musí půdu na daném území získat. Primárně se pozemkové úpravy realizují na státní půdě, pokud není, tak se realizují na obecní půdě. Apeloval na obce, že je nutná jejich součinnost, a to směrem k občanům, aby si uvědomovali potřebnost opatření a byli otevření diskuzi. Dále zmínil Adaptační strategii Olomouckého kraje na dopady změny klimatu, která byla zpracovávána a i v rámci té jsou zahrnuty pozemkové úpravy.

V další části prezentace JUDr. Brnčal, LL.M. informoval, že realizovat pozemkové úpravy může i sama obec vlastní aktivitou, příp. dotačními tituly. SPÚ také spolupracuje se státními organizacemi.

Přednášející na závěr informoval o Biocentru Veklice.

Prezentace je přílohou č. 4 zápisu

Výstupy z diskuze:

Ing. Minářová doplnila, že SPÚ zrealizuje komplexní pozemkovou úpravu v obci, získá na to finanční prostředky a poté opatření převede obci do vlastnictví. Obec nemusí nic spolufinancovat, je zde 100 % dotace.

Ing. Ťulpík reagoval, že v Bludově spolupracovali s SPÚ, zrealizovalo se hodně opatření a problematika může být jejich udržitelnost. Poukázal také na problematiku získání pozemků od soukromých osob, někteří nejsou otevření diskuzi. Je otázkou, jak toto řešit do budoucna. JUDr. Brnčal, LL.M. dodal, že někteří starostové jsou velmi obezřetní pokud jde o přebírání již zrealizovaných opatření, a to z důvodu potřeby prostředků na údržbu. Obce mívají problémy s dlouhodobou údržbou, již se diskutuje, zda by bylo vhodné, aby byl zřízen dotační program na údržbu takových staveb. Získávání pozemků pro realizaci pozemkových úprav prostřednictvím vyvlastňování vnímá jako krajní případ, a to pouze tam, kde by realizací pozemkových úprav byl chráněn majetek a zdraví občanů.

Ing. Skřivánek, Ph.D. podotknul, že realizace pozemkových úprav je trvalý zápis do krajiny, je to otisk moderního využívání krajiny a šance dostat do majetku obce takovou strukturu a možnost změnit to, kde žijeme. Jedná se o jeden z nástrojů, který je pro všechny občany přínosný, protože všichni chceme, aby byla krajina průchozí, moderně využívaná, neškodila nám a mohli jsme ji bezpečně užívat. Informoval, že v rámci pozemkových úprav jsou obnovovány cesty k božím mukám, kostelům, apod. Shledává ovšem dva problémy, a to problém s financováním pozemkových úprav a s nedostatkem kapacit. Také apeloval na to, aby všichni starostové využívali služeb SPÚ v rámci pozemkových úprav. Pozemkové úpravy se propisují i do územních plánů obcí. JUDr. Brnčal, LL.M. souhlasil s nedostatkem personálních kapacit, a to naroste agenda o pozemky nedostatečně identifikovaných vlastníků. Dále se oba shodli, že je problém financovat z evropských peněz něco, co není zelené, a to i když se jedná o betonové/asfaltové protipovodňové opatření.

Ing. Skoupilová ještě doplnila, že projektů pozemkových úprav je 100 % financování, podíl Evropské unie je cca 49 % a zbytek je dofinancován z národních zdrojů.

Pan Nimrichtr sdělil, že díky spolupráci s SPÚ bylo v Postřelmově vystavěno asi 20 km polních cest, jako přístupových komunikací k polím. Jsou vybudovány tak, že si je chválí všichni ze širokého okolí, protože zde jde aktivně odpočívat a díky nim se podařilo vybudovat cyklostezku mezi Zábřehem a Postřelmovem.

Ing. Novotná dodala, že tématem kraje je i rozvoj cyklodopravy. Kraj má zájem nejen budovat nové cyklostezky, ale i využívat cyklotrasy v krajině přirozeně umístěné. Olomoucký kraj si před třemi lety nechal zpracovat právní analýzu problémů legalizace přirozených tras, které v území fungují a snaží se ji využívat jak starostové, tak i cyklokoordinátoři při jednáních. Tato analýza byla předána i panu náměstkovi Ing. Skřivánkovi, Ph.D. k dalšímu využití na národní úrovni. Upozornila, že je nutná součinnost všech složek při plánování cyklodopravy. JUDr. Brnčal, LL.M. reagoval, že jsou s cyklokoordinátory v kontaktu a jednají s nimi, podporují cyklodopravu. Je třeba říct, že SPÚ z vlastních peněz cyklostezky nestaví. Ing. Skřivánek, Ph.D. ještě doplnil, že vstoupil do jednání s Lesy ČR ohledně nájmu pozemků pod těmito cyklostezkami, protože oni účtují zřizovatelům a tvůrcům cyklostezek nájem, který je vysoký. Vyjednal s Lesy ČR, na základě toho, že se jedná o bezpečný průchod krajinou, že bude účtován nulový nájem. Byl by rád, kdyby se tohle podařilo vyjednat Povodím Moravy a s SPÚ. Tímto se totiž krajina otevře občanům. Ing. Skřivánek, Ph.D. apeloval na to, ať jezdí cyklisté po stezkách a vynechají komunikace, jde o bezpečnost.

Bc. Mimrová se zeptala, jak je to pokud fyzická osoba požádá o odkup pozemku, který je ve vlastnictví SPÚ, proč je udáno od SPÚ, že převod bude trvat 5 let. JUDr. Brnčal, LL.M. reagoval, že je to způsobeno nedostatečnými personálními kapacitami. Doba 5 let, která je udávána je maximální možná. Pokud by v dopise nebyl udán žádný čas, pak by žadatelé opět po měsíci urgovali SPÚ. Referenti na SPÚ vyřizují žádosti postupně.

Ing. Skřivánek, Ph.D. je nutná digitalizace a propojení Státního zemědělského intervenčního fondu a SPÚ.

5. Aktuální informace o činnosti koordinátora HSOÚ

S prezentací vystoupila Ing. Leona Valovičová, oddělení regionálního rozvoje, která nejprve informovala o aktivitách na podporu HSOÚ na národní úrovni. Podala informace o Konferenci HSOÚ: Zaostřeno na rozvoj ohrožených území, která se konala dne 22. 3. 2023. Následně informovala o webu územní dimenze (www.mmr.cz/uzemni-dimenze), kde je uvedeno mnoho užitečných informací a také jsou zde zveřejněny intervenční studie z celé ČR.

Následně přiblížila aktivity krajské samosprávy směrem k podpoře HSOÚ. Informovala o pracovní schůzce náměstka hejtmána Ing. Jana Šafaříka, MBA a senátorky RNDr. Jitky Seitlové s náměstkem ministra Ing. Radimem Sršněm dne 13. 4. 2023, kde řešili téma podpory HSOÚ z národních dotačních titulů a z evropských fondů, Programu rozvoje regionů 2024+, podprogram na podporu HSOÚ a podporu koordinace HSOÚ na krajské úrovni. Dále byla zpracována analýza dotačních titulů ostatních krajů ČR na podporu HSOÚ a analýza podpory HSOÚ v dotačních titulech Olomouckého kraje.

Dále se věnovala oblasti studií HSOÚ v Olomouckém kraji, kdy pracovní týmy, které se podílely na vytvoření intervenční studie HSOÚ se scházejí 4 krát ročně a informují se o aktuálním stavu projektových záměrů. Nyní je dokončována Intervenční studie ORP Lipník nad Bečvou.

Na závěr prezentace podala Ing. Valovičová informace o plánu koordinace HSOÚ.

Prezentace je přílohou č. 5 zápisu. Materiál k podpoře HSOÚ je přílohou č. 6 zápisu. Analýza dotačních titulů ostatních krajů na podporu HSOÚ je přílohou č. 7 zápisu a analýza podpory HSOÚ v dotačních titulech Olomouckého kraje je přílohou č. 8 zápisu.

6. Různé

Předsedkyně poděkovala všem členům za účast a diskuzi. Informovala o dalším jednání Komise, které proběhne dne 7. září 2023 od 13:00 v zasedací místnosti č. 320 Krajského úřadu Olomouckého kraje. Dle plánu práce jsou na programu jednání tato témata:

- Aktuální informace o činnosti koordinátora HSOÚ;
- Koncepce rodinné politiky Olomouckého kraje na období 2023-2027, aktuální a připravované nástroje podpory v oblasti sociální;
- Zhodnocení činnosti Komise za uplynulé 3 roky.

V Olomouci dne 1. 6. 2023

.....
Mgr. Bc. Zdeňka Blišťanová
předsedkyně komise

Přílohy:

Příloha č. 1: Informace z jednání orgánů kraje

Příloha č. 2: Prezentace Koncepce rozvoje kultury, kreativity a památkové péče Olomouckého kraje pro období 2022-2029, aktuální a připravované nástroje podpory v oblasti kultury

Příloha č. 3: Tabulka členění dotací v oblasti kultury v letech 2021-2023

Příloha č. 4: Prezentace Pozemkové úpravy

Příloha č. 5: Prezentace Aktuální informace o činnosti koordinátora HSOÚ

Příloha č. 6: Materiál k podpoře HSOÚ

Příloha č. 7: Analýza dotačních titulů ostatních krajů na podporu HSOÚ

Příloha č. 8: Analýza podpory HSOÚ v dotačních titulech Olomouckého kraje